

Les colònies, un valor fonamental del sistema educatiu català

[ARTICLE PUBLICAT AL DIARI DE L'EDUCACIÓ]

Les colònies i sortides escolars són una tradició molt arrelada al nostre país i esdevenen espais únics de convivència, d'aprenentatge directe, d'educació mediambiental i permeten materialitzar el dret al lleure com un dret reconegut al nostre marc jurídic. Des de l'Associació de Cases de Colònies i Albergs de Catalunya (ACCAC) les posen en valor com una oportunitat d'aprenentatge clau.

La realització de colònies i sortides escolars ha esdevingut un element essencial del sistema educatiu del nostre país. Els dies de convivències permeten desenvolupar les habilitats en un entorn que no és ni l'acadèmic ni el familiar i alhora formar-se a través del joc i les activitats a l'aire lliure. Són sinònim de vivència, una invitació a experimentar i descobrir amb la màxima motivació i els cinc sentits. A les colònies l'experiència i el joc són el fonament que motiva i consolida els aprenentatges d'una forma única i consubstancial. I és que en aquest context, adquireixen un component de descoberta i un caràcter especial: probablement més intens o més lliure; però, en tot cas, el d'una oportunitat d'aprenentatge.

Espais de convivència

Les colònies generen moltes oportunitats d'interacció entre els companys de classe i entre els mestres i els seus alumnes. La convivència ajuda a conèixer els altres de manera més intensa i a reforçar-ne el vincle. D'altra banda, també és una bona manera perquè l'alumnat nou a l'escola s'integri plenament en el grup. Així, les estades escolars creen contextos idonis de creixement i desenvolupament personal i social per als alumnes amb experiències reals de la vida. Permeten practicar l'educació amb metodologies vivencials i participatives, que tenen en compte l'experiència personal dels infants, el seu entorn i les seves necessitats. D'aquesta manera, podran interpretar la influència sobre les conductes pròpies i dels altres en un espai de confiança que potencia l'intercanvi entre grup, l'autonomia i la resolució positiva de possibles conflictes.

Temps per experimentar emocions

Les colònies són una bona oportunitat per treballar les competències emocionals. Segurament les sortides escolars, fora de l'entorn habitual i lluny de la família, despertaran sentiments diferents en els nens i nenes i els oferiran condicions òptimes per explorar-se i qüestionar-se. A través de les diferents propostes educatives, però especialment també amb la vivència de les petites accions quotidianes que només es poden donar en una activitat de 24 hores, practican i desenvoluparan la consciència emocional i l'expressió oberta del què senten. Durant les estades escolars es crearan nous vincles personals gràcies als moments diferents que es viuen i a través d'una comunicació oberta i de confiança, que permetran practicar les competències emocionals i a posar nom als sentiments.

Aprenentatge directe

Al llarg del curs, els centres educatius aprofiten per gaudir dels entorns privilegiats de les [cases de colònies](#) que ofereixen una gamma àmplia d'activitats per a infants i joves. Les convivències permeten els alumnes aprendre de manera directa i a través de l'experiència els continguts que s'han tractat a classe i, a més, fer-ho de manera que s'hi impliquin a través del joc. Per tal que aquest aprenentatge sigui efectiu, és interessant que a classe es faci el treball previ i posterior sobre el que es farà o ja s'ha après a les colònies.

Escoles de medi ambient

Les colònies són una bona oportunitat perquè els infants i joves descobreixin un entorn diferent a l'habitual. Per això representen una font de riquesa que els permet ampliar la visió del món i desenvolupar la consciència ecològica a través de l'educació per a la sostenibilitat. Contacte amb la natura, aprendre a través de l'experiència o conèixer maneres saludables de destinar el temps de lleure. El medi en què es desenvolupen les colònies és una font inesgotable de coneixement i de recursos per aprendre. L'entorn, majoritàriament natural, de les cases de colònies i albergs ofereix múltiples possibilitats als mestres per complementar l'aprenentatge dels alumnes amb metodologies com l'exploració, l'observació, l'experimentació i la reflexió crítica.

Un dret fonamental

La realització de colònies i sortides s'insereix dins el projecte educatiu dels centres i, a part de la funció educativa específica, ofereixen l'oportunitat que tots els infants i joves gaudeixin del dret al lleure. En aquest sentit, la [Llei d'Educació](#) contempla el reconeixement explícit del valor educatiu i socialitzador de les activitats de lleure i el dret de tots els alumnes a accedir-hi en condicions d'igualtat. A més, aquest dret també està recollit en la [Declaració universal dels drets dels infants](#) en l'[Estatut d'Autonomia](#) i en la [Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#). Malgrat tot, és un dret que encara no està regulat i per tant, tampoc està garantit. Així és habitual, per exemple, trobar infants en situació de vulnerabilitat que no poden participar d'unes colònies per raons econòmiques o escoles que fan colònies escolars i d'altres que no. Aquestes desigualtats socials creixents posen de manifest la necessitat que les institucions augmentin la inversió per facilitar l'accessibilitat de tots els infants i joves a les activitats de lleure.

Una tradició amb futur

Molts són els motius pels quals històricament, i des de fa ja més d'un segle, les colònies han tingut un paper important dins del projecte educatiu de moltes escoles del país, les quals sempre les han entès com un espai educatiu on es promou especialment la convivència, la cohesió de grup i moltes de les competències personals i emocionals que es pretenen assolir a l'ordenació curricular de les diferents etapes educatives. A més, la modernització de les instal·lacions, la incorporació de serveis pedagògics, l'assoliment de nivells de seguretat excepcionals i el rigor amb què treballen els professionals que en tenen cura, han convertit el fet d'anar de colònies escolars en un referent a nivell europeu. Però en l'àmplia implementació de les colònies escolars també ha estat clau l'empenta del col·lectiu de mestres que, mogut per un esperit vocacional indiscutible i un ferm convenciment vers els beneficis pedagògics que s'obtenen en unes colònies, han generalitzat l'ús d'un recurs educatiu que continua sent fonamental.

[Article publicat a [El Diari de l'Educació](#)]